

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 78/02

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu L. M. a zo sudcov Š. O. a D. Š. na neverejnom zasadnutí 17. októbra 2002 prerokoval prijatú sťažnosť Ing. M. P., bytom R., zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Ž., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Revúcej v konaní vedenom pod sp. zn. Er 553/98 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Revúcej vo veci vedenej pod sp. zn. Er 553/98 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 78/02-22 z 12. júla 2002 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. P., bytom R.

(ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Ž., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Revúcej (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Er 553/98.

Podľa § 30 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predmetnú vec so súhlasom sťažovateľa vyplývajúcim z jeho podania zo 4. septembra 2002, ako aj so súhlasom okresného súdu vyplývajúcim z jeho podania z 8. augusta 2002 prerokoval bez ústneho pojednávania, pričom vychádzal z obsahu súdneho spisu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti z 25. marca 2002 doručenej ústavnému súdu 28. marca 2002 požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyhovel jeho sťažnosti a vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nečinnosťou okresného súdu v exekučnej veci sp. zn. Er 553/98. Ďalej požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci vedenej pod sp. zn. Er 553/98 konať. Napokon žiada priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk.

Sťažovateľ uvádza, že v rámci exekučného konania vedeného na Exekútorskom úrade Mgr. R. T. pod sp. zn. EX 144/98 proti povinnému L. D., a. s., R. (ďalej len „povinný“), sa vykonala dražba nehnuteľností vo vlastníctve povinného, pričom sťažovateľ na tejto dražbe najvyšším podaním vo výške 453 730 Sk vydražil nehnuteľnosti, a to rodinný dom s pozemkami. Súdny exekútor mu udelil ako vydražiteľovi toho istého dňa príklep. Keďže príklep podlieha podľa § 148 ods. 1 Exekučného poriadku schváleniu súdu, exekútor predložil príklep na rozhodnutie okresnému súdu. Hoci od udelenia príklepu uplynuli ku dňu podania sťažnosti takmer 3 roky, okresný súd o schválení príklepu právoplatne nerozhodol. Po dvoch rokoch uznesením z 15. marca 2001 sp. zn. Er 553/98 sudkyňa okresného súdu JUDr. K. rozhodla o neschválení príklepu. Proti uzneseniu podali súdny exekútor, oprávnený a jeden z vydražiteľov odvolanie. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) z 27. augusta 2001 sa uznesenie okresného

súdu zrušilo a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. V ďalšom priebehu konania okresný súd príklep schválil, ale voči tomuto ďalšiemu rozhodnutiu podali odvolanie nájomcovia vydraženého domu, takže v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo ešte o schválení príklepu právoplatne rozhodnuté.

Podľa názoru sťažovateľa nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Keďže účelom tohto práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu, samotným prerokovaním veci sa jej právna neistota neodstráni a právo priznané v čl. 48 ods. 2 ústavy sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu. Je toho názoru, že nečinnosťou okresného súdu, ktorý o schválení príklepu po dobu takmer dvoch rokov vôbec nerozhodol a nevykonal takmer žiadny úkon, boli spôsobené zbytočné prietahy. Aj v období od rozhodnutia odvolacieho súdu o zrušení uznesenia okresného súdu okresný súd po dlhú dobu nevykonal vo veci potrebné úkony. Medzičasom na majetok povinného bol vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol vymenovaný JUDr. J. D.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu nemá k dispozícii ani peniaze, ktoré v súvislosti s dražbou musel ešte 22. apríla 1999 zložiť súdnemu exekútorovi ako dražobnú zábezpeku, ale ani vydraženú nehnuteľnosť, keďže vlastnícke právo ku nej by ako vydražiteľ nadobudol iba po tom, čo bude schválený príklep. Sťažovateľ niekoľkokrát na okresnom súde urgoval pokračovanie v konaní, ale bezúspešne. Dňa 30. januára 2001 podal predsedovi okresného súdu sťažnosť pre prietahy v konaní, avšak ani napriek tomu ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatné rozhodnutie o príklepe vydané nebolo. Nečinnosťou okresného súdu vzniká sťažovateľovi ako vydražiteľovi škoda vyplývajúca z toho, že nemôže nakladať s finančnými prostriedkami viazanými u súdneho exekútora a rovnako nemôže byť bez právoplatného príklepu zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník vydražených nehnuteľností. Cíti sa byť v právnej neistote, lebo vydražená nehnuteľnosť chátra a on nemôže, práve vzhľadom na neistotu svojho postavenia, do vydraženej nehnuteľnosti investovať. Z týchto dôvodov považuje za primerané finančné zadostučinenie sumu 50 000 Sk.

Okresný súd vo vyjadrení zo 6. augusta 2002 doručenom ústavnému súdu 8. augusta 2002 uvádza, že sťažnosť považuje za prevažne neodôvodnenú a žiada ju preto zamietnuť.

Poukazuje na to, že 19. mája 1999, keď mu bola doručená žiadosť o schválenie udeleného príklepu, bol už proti povinnému vyhlásený konkurz, a to uznesením krajského súdu sp. zn. 46 24 K 435/98 zo 17. mája 1999. Preto bola príslušná sudkyňa toho názoru, že exekučné konanie je zo zákona prerušené. Pravdepodobne pritom zohrala svoju rolu i nedostatočná prax a nadmerné zaťaženie sudkyne, ktorá už t. č. na okresnom súde nepracuje. Pritom lepšie prerozdelenie agendy nebolo možné, lebo až do 22. júna 1999 pracovali iba traja sudcovia, hoci nápad agendy si vyžadoval 7 až 9 sudcov. Od 23. júna 1999 začali na súde pracovať dve funkčne mladé sudkyne, z ktorých však jedna od septembra 1999 do októbra 2000 kvôli materskej dovolenke a práceneschopnosti nepracovala. Dňom 1. mája 2001 jeden sudca odišiel do dôchodku a dňom 30. decembra 2001 bola jedna sudkyňa preložená na Okresný súd vo Zvolene, takže na súde pracujú len traja sudcovia. Takýto stav nastal preto, že Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky uvažovalo o zrušení okresného súdu a o jeho začlenení do súdneho okresu v Rimavskej Sobotě. Po novele zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) vykonanej zákonom č. 238/2000 Z. z. podľa § 14a ods. 1 novelizovaného znenia príslušná sudkyňa uznesením z 15. marca 2001 č. k. Er 553/98-82 rozhodla, že sa príklep neschvaľuje. V dôsledku podaných odvolaní bol spis predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 27. augusta 2001 sp. zn. 14 Co 1652/01 uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Správca konkurznej podstaty, ktorý 5. novembra 2001 so schválením príklepu nesúhlasil, neskôr 12. novembra 2001 oznámil, že so schválením príklepu súhlasí. Dňa 1. marca 2002 sudkyňa JUDr. K. namiesto preloženej JUDr. K. rozhodla uznesením č. k. Er 553/98-140 tak, že príklep schválila. Proti uzneseniu sa odvolali šiesti účastníci, čo okresný súd nijako nemohol ovplyvniť, a uznesením krajského súdu č. k. 12 Co 873/02-150 z 29. apríla 2002 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Spis bol okresnému súdu vrátený 23. mája 2002.

Okresný súd ďalej uvádza, že sťažovateľovi preukázateľne hmotná škoda nevznikla. V prípade, že ústavný súd dôjde k záveru o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, okresný súd žiada priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v nižšej ako požadovanej sume, lebo táto je neprimerane vysoká.

Okresný súd napokon uvádza, že nemôže ovplyvniť vlastné personálne obsadenie.

II.

A.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. Er 553/98 (EX 144/98) vyplývajú nasledovné skutočnosti.

Súdny exekútor predložil návrh na schválenie príklepu udeleného 22. apríla 1999 okresnému súdu 19. mája 1999. K návrhu bol pripojený celý exekútorský spis sp. zn. EX 144/98 v kópii a 25. júna 2001 v origináli.

Okresný súd 4. júna 1999 oznámil oprávnenej Sociálnej poisťovni (ďalej len „oprávnený“), že vzhľadom na vyhlásenie konkurzu na povinného uznesením krajského súdu zo 17. mája 1999 došlo k prerušeniu exekučného konania priamo zo zákona. Okresný súd preto dal oprávnenému na zváženie, či nenavrhne zastavenie exekúcie. Oprávnený prípis súdu prevzal 8. júna 1999.

Oprávnený listom došlým okresnému súdu 25. júna 1999 oznámil, že nevyužíva svoje dispozičné právo navrhnúť zastavenie exekúcie.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 12. júla 1999 uznesením krajského súdu zo 17. mája 1999 sp. zn. 46 24 K 435/98, ktoré nadobudlo účinnosť 17. mája 1999, bol na povinného vyhlásený konkurz.

Správca konkurznej podstaty povinného prípisom, ktorý okresnému súdu došiel 7. januára 2000, žiadal, aby súd rozhodol o príklepe, keďže súdny exekútor doposiaľ odmieta vydať výťažok z týchto dražieb do podstaty úpadcu.

Právny zástupca sťažovateľa sa listom došlým okresnému súdu 18. decembra 2000 informoval, či sťažovateľom, ako aj F. Č. zložená dražobná zábezpeka vo výške 451 695 Sk

patrí do majetku úpadcu alebo či došlo ku schváleniu príklepu udeleného na dražbe pred vyhlásením konkurzu na majetok povinného.

Súdny exekútor prípisom došlým okresnému súdu 8. novembra 2000 upozornil uvedený súd, že zákonom č. 238/2000 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov došlo s účinnosťou od 1. augusta 2000 k zmene právnej úpravy a v zmysle § 52a môže súd na návrh správcu konkurznej podstaty rozhodnúť o schválení príklepu, pričom vydražiteľ sa stáva vlastníkom nehnuteľnosti ku dňu udelenia príklepu. Hoci správca konkurznej podstaty návrh na schválenie príklepu dal, k rozhodnutiu súdu nedošlo, pričom súdny exekútor žiadal vydanie takéhoto rozhodnutia, aby sa zabránilo ďalším priesťahom v konaní.

Vydražiteľ P. B. listom došlým okresnému súdu 11. januára 2001 tiež žiadal o schválenie príklepu, a to k rodinnému domu č. 138.

Rovnakú žiadosť v rovnakom čase podali aj vydražitelia E. a D. S., a to ohľadom rodinného domu č. 285.

Uznesením z 15. marca 2001 č. k. Er 553/98-82 okresný súd príklepy udelené pri dražbe nehnuteľností 22. apríla 1999 neschválil. Uznesenie bolo doručené len súdnemu exekútorovi 19. marca 2001, a to v 25 exemplároch.

Proti uzneseniu okresného súdu podal odvolanie P. B. 28. marca 2001, súdny exekútor 26. marca 2001 a oprávnený 29. marca 2001.

Okresný súd 16. mája 2001 požiadal exekútora, aby obratom zapožičal exekučný spis sp. zn. EX 144/98 pre potreby odvolacieho konania. Exekútor prípis súdu prevzal 17. mája 2001.

Súdny exekútor v prípise doručenom okresnému súdu 23. mája 2001 uviedol, že spis sp. zn. EX 144/98 zaslal súdu ešte pri predložení návrhu na schválenie príklepu 19. mája 1999, pričom podrobne vymenoval prílohy, ktoré spis obsahoval. Dodal, že od podania návrhu na schválenie príklepu žiadne ďalšie úkony sa v spise nerobili.

Na dožiadanie okresného súdu (dožiadanie sa v spise nenachádza) zaslal súdny exekútor prípisom došlým okresnému súdu 25. júna 2001 originál exekučného spisu sp. zn. EX 144/1998.

Okresný súd predkladacou správou z 19. júla 2001 predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní vydražiteľa P. B., súdneho exekútora a oprávneného. Spis došiel krajskému súdu 23. júla 2001.

Krajský súd uznesením z 27. augusta 2001 č. k. 14 Co 1652/01-102 zrušil uznesenie okresného súdu z 15. marca 2001 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis sa vrátil okresnému súdu z krajského súdu 11. októbra 2001.

Uznesením z 19. decembra 2001 č. k. Er 553/98-111 okresný súd neschválil príklep udelený pri dražbe nehnuteľností 23. apríla 1999 v prospech vydražiteľa J. H.

Uznesením z 1. februára 2002 č. k. 3 Er 553/98-115 okresný súd zamietol tak námietky M. K. proti udeleniu príklepu ohľadom rodinného domu č. s. 138 na dražbe 22. apríla 1999, ako aj jej námietky proti znaleckému posudku znalca Ing. B. T.

Uznesením z 1. februára 2002 sp. zn. 3 Er 553/98-118 okresný súd zamietol námietky dražiteľa V. T. proti udeleniu príklepu týkajúceho sa rodinného domu č. s. 74 na dražbe konanej 22. apríla 1999.

Prípisom z 1. februára 2002 okresný súd žiadal súdneho exekútora o oznámenie, či upovedomenie o začatí exekúcie bolo vyvesené na úradnej tabuli, či vyhláška o dražbe uskutočnenej 22. apríla 1999 bola vyvesená na úradnej tabuli súdneho exekútora a či súdny exekútor požiadal Mestský úrad v Revúcej o uverejnenie podstatného obsahu vyhlášky o dražbe spôsobom v mieste obvyklým. Ďalej žiadal oznámiť, kto zložil dražobné zábezpeky, na ktoré nehnuteľnosti, kedy a v akej výške, s tým, aby sa súčasne predložili aj dôkazy o zložení dražobných zábezpek. Tiež žiadal oznámiť, či vydražiteľia zaplatili zvyšok najvyššieho podania, kedy a v akej výške, s predložením dôkazov o tom. Žiadal aj informáciu o tom, akým spôsobom určil súdny exekútor lehotu na zaplatenie najvyššieho podania, keďže táto lehota v dražobnej vyhláške nebola určená. Napokon žiadal o predloženie znaleckého posudku na cenu dražených nehnuteľností, ktorý mal vypracovať Ing. B. T., keďže tento sa v exekútorskom spise nenachádzal. Súdny exekútor prevzal prípis 4. februára 2002.

Sťažovateľ a ďalší vydražiteľia listom došlým okresnému súdu 5. februára 2002 urgovali vydanie rozhodnutia o schválení príklepu udeleného 22. apríla 1999 s poukazom na to, že ide o 33-mesačnú záležitosť.

Prípísom došlým okresnému súdu 12. februára 2002 predložil súdny exekútor požadované údaje a dokumenty.

Uznesením z 1. marca 2002 č. k. Er 553/98-140 okresný súd schválil všetky príklepy udelené na dražbe konanej 22. apríla 1999. Uznesenie bolo doručené súdnemu exekútorovi v 10 rovnopisoch 4. marca 2002.

Spoločným podaním došlým okresnému súdu 19. marca 2002 podali odvolanie proti uzneseniu M. K. a V. T.

Spoločným podaním došlým okresnému súdu 19. marca 2002 podali odvolanie proti uzneseniu aj manželia D. a A. P., ako aj manželia M. a T. I.

Spis bol predložený 2. apríla 2002 krajskému súdu.

Uznesením z 29. apríla 2002 č. k. 12 Co 873/02-150 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu. Spis sa vrátil okresnému súdu 23. mája 2002. Uznesenie krajského súdu bolo v 10 rovnopisoch doručené súdnemu exekútorovi 27. mája 2002.

B.

Zo zápisnice o udelení príklepu pri dražbe nehnuteľností z 22. apríla 1999 spísanej súdnym exekútorom sa dá zistiť, že súdny exekútor udelil sťažovateľovi ako vydražiteľovi príklep ohľadom rodinného domu č. s. 74 s príslušenstvom na základe najvyššieho podania vo výške 453 730 Sk. Zároveň udelil príklepy aj viacerým ďalším vydražiteľom, ktoré sa týkali iných nehnuteľností.

Z prípisu sťažovateľa zo 14. júna 1999 adresovaného súdnemu exekútorovi vyplýva, že požadoval vrátenie dražobnej zábezpeky vo výške 226 865 Sk, keďže na majetok povinného bol vyhlásený konkurz a keďže v dôsledku toho je exekučné konanie prerušené.

Z prípisu právneho zástupcu sťažovateľa zo 14. júla 1999 adresovaného súdnemu exekútorovi vyplýva, že požaduje vrátiť sťažovateľovi čiastku 451 695 Sk zaplatenú titulom dražby. Vyslovuje názor, že vyhlásením konkurzu došlo k zániku účinkov dražby.

Z prípisu právneho zástupcu sťažovateľa z 21. septembra 1999 adresovaného okresnému súdu vyplýva požiadavka, aby okresný súd vyzval správcu konkurznej podstaty na podanie návrhu na pokračovanie v exekučnom konaní.

Z prípisu právneho zástupcu sťažovateľa z 21. septembra 1999 adresovaného správcovi konkurznej podstaty vyplýva požiadavka, aby správca konkurznej podstaty v najkratšom možnom termíne požiadal okresný súd o pokračovanie v exekučnom konaní.

Zo spoločného prípisu sťažovateľa, F. Č. a firmy PM, s. r. o., z 29. januára 2001 adresovaného predsedovi okresného súdu vyplýva, že sa menovaní sťažujú na prietahy v exekučnom konaní proti povinnému.

Z uznesenia okresného súdu č. k. Er 553/98-82 z 15. marca 2001 vyplýva, že okresný súd ani jeden z udelených príklepov neschválil. Bol toho názoru, že procesný postup exekútora pri exekúcii predajom nehnuteľností nebol zákonný, lebo neboli dodržané obsahové požiadavky zákona týkajúce sa znaleckého posudku o cene dražených nehnuteľností, ako aj toho, komu treba takýto znalecký posudok doručiť, s upozornením na možnosť podať námietky.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 14 Co 1652/01-102 z 27. augusta 2001 vyplýva, že odvolací súd uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, lebo nesúhlasil s právnym názorom okresného súdu. Bol toho názoru, že postup súdneho exekútora bol v súlade so zákonom, lebo postupoval podľa Exekučného poriadku v tom znení, v akom bol tento účinný v čase vykonania dražby.

Z uznesenia okresného súdu č. k. Er 553/98-140 z 1. marca 2002 vyplýva, že okresný súd schválil všetky príklepy, ktoré súdny exekútor udelil 22. apríla 1999, teda vrátane príklepu udeleného sťažovateľovi, ktorý sa týkal nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území Revúca, zapísaných v katastri nehnuteľností na liste vlastníctva č. 493 ako parcela č. 1376 (zastavaná plocha o výmere 562 m² s rodinným domom súpisné č. 74) a ako parcela č. 1390 (záhrada o výmere 347 m²). Bol toho názoru, že ku žiadnemu porušeniu procesného postupu zo strany súdneho exekútora pri uskutočňovaní dražby nedošlo.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 12 Co 873/02 z 29. apríla 2002 vyplýva, že odvolací súd uznesenie okresného súdu potvrdil, pričom odvolania odmietol ako odvolania podané osobami, ktoré naň nie sú oprávnené. Vo veci samej sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov ...“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. II. ÚS 26/95).

Pri rozhodovaní, či vo veci došlo k priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú

právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd v konaní postupoval (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98).

Čas na konanie bez zbytočných prietáhov spravidla nemožno vyjadriť numericky. Obvykle neexistuje časová hranica, uplynutím ktorej postup súdu môže mať povahu prietáhov v konaní (napr. II. ÚS 64/99).

Vzhľadom na vyššie uvedené východiská považuje ústavný súd za potrebné zaoberať sa predovšetkým otázkou, či exekučná vec vedená na okresnom súde je z hľadiska právneho alebo faktického vecou zložitou.

Ústavný súd zásadne konštatuje, že exekučné konanie spravidla treba považovať za konanie tak po právnej stránke, ako aj po stránke faktickej (skutkovej) za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania bolo už právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má voči oprávnenému povinný. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia práv oprávneného, keďže povinný dobrovoľne nesplnil, resp. čiastočne nesplnil povinnosti uložené v právoplatnom exekučnom titule.

Je potrebné uviesť, že skúmaný prípad je z hľadiska právnej a faktickej náročnosti štandardným prípadom, teda pomerne jednoduchým prípadom.

V ďalšom je potrebné zaoberať sa spôsobom, akým okresný súd v konaní postupoval, ako aj správaním sťažovateľa v exekučnom konaní, v ktorom mal postavenie vydražiteľa.

Z dôkazov predložených ústavnému súdu je celkom nepochybné jednak to, že návrh súdneho exekútora na schválenie príklepu udeleného 22. apríla 1999 bol okresnému súdu doručený 19. mája 1999, ako aj to, že uznesením krajského súdu sp. zn. 46 24 K 435/98 zo 17. mája 1999 bol na majetok povinného vyhlásený konkurz.

V tejto súvislosti treba prisvedčiť okresnému súdu, že podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní jedným z účinkov vyhlásenia konkurzu je aj to, že súdne konania, ktoré sa začali pred vyhlásením konkurzu, sa prerušujú, ak sa týkajú majetku patriaceho do podstaty. Preto exekučné konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. Er 553/98 bolo priamo zo zákona vyhlásením konkurzu prerušené. Okresný súd teda nemohol v exekučnom konaní pokračovať a nemohol ani konať a rozhodnúť o návrhu súdneho exekútora na schválenie príklepu. Situáciu mohol zmeniť správca konkurznej podstaty, ktorý bol oprávnený podľa § 14 ods. 1 písm. d) druhej vety zákona o konkurze a vyrovnaní v znení platnom do 31. júla 2000 navrhnúť pokračovanie v prerušenom exekučnom konaní. Správca konkurznej podstaty však tak neurobil. Namiesto toho prípisom doručeným okresnému súdu 7. januára 2000 požiadal, aby okresný súd rozhodol o príklepe.

Podľa právneho názoru ústavného súdu návrh na pokračovanie v exekučnom konaní by znamenal, že by exekučné konanie mohlo pokračovať v celom svojom rozsahu. Neznamenalo by to teda iba možnosť, aby okresný súd rozhodol o príklepe, ale aj to, že by celá exekúcia mohla ďalej pokračovať. To znamená, že by bolo možné viesť exekúciu aj na ďalší majetok povinného, pokiaľ by nároky oprávneného schválenými príklepmi neboli bezo zvyšku uspokojené. Teda i ďalší majetok patriaci inak do konkurznej podstaty by sa stal predmetom exekúcie v prospech oprávneného subjektu a bez zreteľa na ostatných veriteľov povinného.

Podľa právneho stavu účinného do 31. júla 2000 bolo možné po vyhlásení konkurzu pokračovať v prerušených konaniach len na základe návrhu správcu konkurznej podstaty a ďalších oprávnených subjektov podaného v zmysle § 14 ods. 1 písm. d) druhej vety zákona o konkurze a vyrovnaní. Mohlo ísť teda iba o plné pokračovanie v konaní. Správca konkurznej podstaty a ani nikto iný nebol v tomto období oprávnený navrhnúť pokračovanie iba v určitej časti prerušeného konania.

Z doposiaľ uvedeného vyplýva, že na základe prípisu správcu konkurznej podstaty zo 7. januára 2000, ktorým požadoval rozhodnúť o príklepe, nebolo možné v konaní pokračovať a toto bolo treba považovať i naďalej za prerušené ex lege.

Zákonom č. 238/2000 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. augusta 2000 bol zákon o konkurze a vyrovnaní doplnený novým ustanovením § 14a. Podľa tohto ustanovenia ak pri exekúcii predajom nehnuteľnosti bol udelený príklep pred vyhlásením konkurzu a udelenie príklepu podlieha schváleniu súdom podľa osobitného zákona, súd rozhodne o príklepe na návrh správcu alebo vydražiteľa podľa tohto zákona. Ak súd udelenie príklepu schváli, stáva sa vydražiteľ vlastníkom nehnuteľnosti ku dňu udelenia príklepu, pričom po schválení príklepu súdom vydá sa podstata, teda na dražbe získaný výnos, správcovi konkurznej podstaty.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že s účinnosťou od 1. augusta 2000 vznikla možnosť, aby okresný súd pokračoval v konaní o návrhu na schválenie príklepu. Okresný súd tak nemohol urobiť z vlastnej iniciatívy, pretože k tomu potreboval návrh správcu konkurznej podstaty alebo vydražiteľa.

Zo skutkového stavu, ktorý ústavný súd zistil, vyplýva, že tak správca konkurznej podstaty, ako aj sťažovateľ ako vydražiteľ zostali nečinní. Správca konkurznej podstaty nový návrh na rozhodnutie o príklepe nepodal a sťažovateľ sa prípisom svojho právneho zástupcu doručeným okresnému súdu 18. decembra 2000 informoval, či ním zložená dražobná zábezpeka vo výške 451 695 Sk patrí do majetku povinného alebo či už došlo ku schváleniu príklepu. Potrebnú iniciatívu vyvinuli ďalší vydražitelia P. B., ako aj E. a D. S., ktorým boli tiež súdnym exekútorom udelené príklepy 22. apríla 1999. Ich žiadosti o schválenie príklepu došli okresnému súdu 11. januára 2001.

Konajúca sudkyňa považovala návrhy vydražiteľov P. B., ako aj E. a D. S. za dostačujúce na to, aby sa konalo a rozhodlo nielen o príklepoch v prospech týchto vydražiteľov, ale aj o všetkých ďalších príklepoch, ktoré boli 22. apríla 1999 udelené, teda aj o príklepe udelenom sťažovateľovi.

Na základe doposiaľ uvedeného ústavný súd konštatoval, že zákonná prekážka brániaca okresnému súdu vo veci konať a rozhodnúť sa skončila 11. januára 2001. Preto za obdobie od 19. mája 1999 do 11. januára 2001 (1 rok 7 mesiacov a 23 dní) okresný súd nemohol konať a rozhodnúť z dôvodu zákonnej prekážky prerušenia konania a pre nedostatok takých procesných úkonov, ktoré by mali podľa vtedy platnej právnej úpravy účinky na pokračovanie v exekučnom konaní.

Súčasne ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ nevyužitím svojho oprávnenia ako vydražiteľa podať návrh na schválenie príklepu v období od 1. augusta 2000 do 11. januára 2001 (5 mesiacov a 10 dní) svojou nečinnosťou spôsobil, že okresný súd nemohol v tejto dobe vôbec konať a rozhodnúť.

V ďalšom sa preto ústavný súd zamerlal na skúmanie, či postup okresného súdu od uvedeného dátumu, t. j. od 11. januára 2001, do právoplatného skončenia veci nevykazuje známky zbytočných prietáhov.

Okresný súd 15. marca 2001 rozhodol o návrhu na schválenie príklepov uznesením č. k. Er 553/98-82.

Uznesenie z 15. marca 2001 bolo písomne vyhotovené a súdnemu exekútorovi doručené už 19. marca 2001. Po podaných odvolaniach, ktoré došli v marci 2001, okresný súd 16. mája 2001 požiadal súdneho exekútora o zapožičanie exekučného spisu sp. zn. EX 144/98 pre potreby odvolacieho konania. Originál spisu bol okresnému súdu doručený napokon 25. júna 2001. Spis bol krajskému súdu predložený 19. júla 2001 a krajský súd rozhodol o odvolaniach uznesením z 27. augusta 2001 č. k. 14 Co 1652/01-102 tak, že uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 11. októbra 2001.

Po vrátení spisu na okresný súd 11. októbra 2001 okresný súd rozhodoval aj o ďalšom návrhu na schválenie príklepu udeleného na inej dražbe nehnuteľností konanej 23. apríla 1999 v prospech vydražiteľa J. H., ako aj o námietkach oprávnených osôb

týkajúcich sa dvoch príklepov udelených 22. apríla 1999. Tieto rozhodnutia vydal 1. februára 2002. Zároveň toho istého dňa okresný súd vyžiadal od súdneho exekútora celý rad informácií týkajúcich sa dodržania zákonom ustanovených procesných postupov ohľadom dražby konanej 22. apríla 1999. Súdny exekútor požadované informácie predložil 12. februára 2002. Po takejto príprave napokon okresný súd uznesením z 1. marca 2002 č. k. Er 553/98-140 všetky príklepy udelené na dražbe konanej 22. apríla 1999 schválil. Uznesenie bolo písomne vyhotovené a súdnemu exekútorovi doručené 4. marca 2002.

Keďže 19. marca 2002 boli podané odvolania šiestich odvolateľov, okresný súd 2. apríla 2002 predložil spis krajskému súdu, ktorý uznesením z 29. apríla 2002 č. k. 12 Co 873/02-150 uznesenie okresného súdu z 1. marca 2002 potvrdil. Spis bol okresnému súdu vrátený 23. mája 2002 a uznesenie krajského súdu okresný súd doručil súdnemu exekútorovi 27. mája 2002. Tým sa prakticky vyčerpala činnosť okresného súdu smerujúca k vydaniu právoplatného rozhodnutia v skúmanej veci.

Podľa názoru ústavného súdu ani tento ďalší postup okresného súdu v čase od 12. januára 2001 do 27. mája 2002 (1 rok 4 mesiace a 15 dní) nevykazoval známky konania s neprimeranými časovými odstupmi, ktoré by bolo možné považovať za zbytočné prietahy v konaní.

Na základe vyššie uvedeného ústavný súd uzavrel, že v skúmanej veci nedošlo postupom okresného súdu k takým prietahom v konaní, ktoré by sa dali považovať za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy. Preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto nálezu pripája odlišné stanovisko sudcu D. Š.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2002

Odlišné stanovisko sudcu D. Š. k rozhodnutiu senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. I. ÚS 78/02

Podľa môjho názoru vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci (časť II nálezu) a kritériá (význam predmetu sporu pre sťažovateľa, zložitosť veci, správanie sťažovateľa a postup súdu – pozri napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 51/01), podľa ktorých sa konštantne posudzuje dodržanie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), bolo toto právo sťažovateľa postupom Okresného súdu v Revúcej (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. Er 553/98 porušené.

Predmetom uvedenej veci bolo rozhodovanie okresného súdu o schválení príklepu (§ 148 Exekučného poriadku) na základe návrhu súdneho exekútora, ktorý bol okresnému súdu doručený 19. mája 1999 a o ktorom okresný súd právoplatne rozhodol uznesením z 1. marca 2002 č. k. Er 553/98-140 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. apríla 2002 sp. zn. 12 Co 873/02 tak, že príklep udelený sťažovateľovi 22. apríla 1999 schválil. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol počas tohto obdobia (od 19. mája 1999 do 1. marca 2002, t. j. celkom 2 roky a vyše 9 mesiacov) v právnej neistote, pretože nemohol ani nakladať s finančnými prostriedkami viazanými u súdneho exekútora, ani mu príslušná správa katastra nemohla bez schválenia udeleného príklepu vyznačiť vlastnícke právo k vydraženým nehnuteľnostiam (na dražbe za najvyššie podanie vo výške 453 730 Sk, z ktorej hneď pri dražbe zložil v hotovosti 226 865 Sk).

Konštatujem, že po tom, čo vyhlásením súvisiaceho konkurzu vznikla zákonná prekážka v postupe okresného súdu v predmetnej veci podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní, správca konkurznej podstaty listom z 5. januára 2000 (doručeným okresnému súdu 7. januára 2000) požiadal okresný súd „o rozhodnutie o príklepe v predmetných dražbách“ (týkajúcich sa aj vydražených nehnuteľností sťažovateľom), ale okresný súd na túto žiadosť vôbec nereagoval, a teda sa nepresvedčil, či v tejto žiadosti (ak mal o jej obsahu pochybnosť) nejde o návrh podľa § 14 ods. 1 písm. d) druhej vety zákona o konkurze a vyrovnaní v znení platnom v čase jej podania, t. j. o návrh, ktorého dôsledkom

je odstránenie vzniknutej prekážky v postupe okresného súdu vo veci. Príslušná reakcia okresného súdu na uvedenú žiadosť správcu konkurznej podstaty bola nevyhnutná aj s ohľadom na to, že sťažovateľ predtým (listom z 21. septembra 1999) požiadal okresný súd, aby vyzval správcu konkurznej podstaty na podanie návrhu na pokračovanie v exekučnom konaní, a zároveň sa s obdobnou žiadosťou priamo obrátil aj na správcu konkurznej podstaty, ktorý následne reagoval uvedenou žiadosťou o súdne rozhodnutie o príklepe. Poznávam, že aj Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení z 27. augusta 2001 sp. zn. 14 Co 1652/01, ktorým v predmetnej veci zrušil uznesenie okresného súdu z 15. marca 2001 a vrátil mu vec na ďalšie konanie, uložil okresnému súdu povinnosť okrem iného vysporiadať sa „so skutočnosťou, že po vyhlásení konkurzu správcu konkurznej podstaty podal žiadosť o rozhodnutie o príklepe,“ teda ani príslušný nadriadený súd nevyklúčil možnosť posudzovať žiadosť správcu konkurznej podstaty z 5. januára 2000 ako návrh, ktorým sa odstránila zákonná prekážka v postupe okresného súdu vo veci. Túto nečinnosť okresného súdu považujem preto za zbytočný priet'ah, ktorý trval od 7. januára 2000 až do vydania uvedeného uznesenia z 15. marca 2001, ktorým okresný súd vo veci prvý raz rozhodol, t. j. 14 mesiacov.

Je síce pravdou, že od novely zákona o konkurze a vyrovnaní účinnej od 1. augusta 2000 mohol aj sťažovateľ ako vydražiteľ podať návrh na rozhodnutie o schválení príklepu podľa § 14a ods. 1 tohto zákona, nepodanie takéhoto návrhu sťažovateľom však s ohľadom na uvedené okolnosti danej veci nemôže samo osebe ospravedlniť nečinnosť okresného súdu ani urobiť sťažovateľa zodpovedným za vzniknutý priet'ah (pozri napr. I. ÚS 47/96). *A fortiori* tomu tak nemôže byť v danej veci vzhľadom na to, že „podanie návrhu“ v zmysle § 14a ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení uvedenej novely nadväzuje na „rozhodnutie o prerušení konania“ podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní (§ 14 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní v znení uvedenej novely), a nie na prerušenie konania bez takéhoto súdneho rozhodnutia, ako tomu bolo v danom prípade. Všeobecné súdy sú povinné vykladať a uplatňovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, teda tak, aby svojím postupom a rozhodovaním dbali o efektívne dodržiavanie základných práv zaručených v ústave alebo medzinárodnej zmluve (*mutatis mutandis* II. ÚS 55/98).

Z postupu okresného súdu ďalej vyplýva, že za účelom zistenia okolností týkajúcich sa uskutočnenia dražby okresný súd až 1. februára 2002 vyzval súdneho exekútora na príslušné vyjadrenie, hoci ide o okolnosti, ktorých zisťovanie patrí zásadne na začiatok postupu súdu vo veci rozhodnutia o schválení alebo neschválení príklepu (mutatis mutandis I. ÚS 21/00), t. j. v danej veci najneskôr v čase, keď okresný súd rozhodoval vo veci prvý raz 15. marca 2001. Skutočnosť, že tak okresný súd nepostupoval, mala za následok zbytočné predĺženie konania o ďalších najmenej 11 mesiacov.

Vzhľadom na to, že tieto veci nemožno považovať za skutkovo a právne zložité a že ani zo skutočností zistených z príslušného spisu alebo uvádzaných okresným súdom nemožno takéto hodnotenie vyvodiť, ako aj s prihliadnutím na význam, ktorý malo pre sťažovateľa rozhodnutie okresného súdu v danej veci, uvedený postup okresného súdu bolo potrebné podľa môjho názoru kvalifikovať ako „zbytočný prierah“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a vysloviť porušenie základného práva, ktoré sťažovateľovi tento článok garantuje, a zároveň mu priznať primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

V Košiciach 17. októbra 2002